

July 11, 1985

**Information about the Visit of a Delegation of the
Guatemalan National Revolutionary Unity (GNRU) to
Bulgaria**

Citation:

"Information about the Visit of a Delegation of the Guatemalan National Revolutionary Unity (GNRU) to Bulgaria", July 11, 1985, Wilson Center Digital Archive, Diplomatic Archive, Bulgarian Ministry of Foreign Affairs. Obtained by the Bulgarian Cold War Research Group. <https://wilson-center-digital-archive.dvincitest.com/document/113705>

Summary:

A summary of statements made by GNRU leaders during meetings with Bulgarian officials, regarding the history of GNRU and its ongoing struggle to maintain its existence and to help unify communist movements throughout Central America. During the visit the delegation requested financial assistance from Bulgaria's Fatherland Front along with the establishment of a university exchange program with AONSU [Bulgaria's Academy for Social Sciences and Management]. The following GNRU leaders were present: Rolando Morán, Gaspar Ilom, Pablo Monsanto. Ana-Maria, Ronaldo Moran's spouse, and Captain Maria, spouse of Pablo Monsanto, attended some of the meetings and met with the Vice-Chair of the Bulgarian Women's Movement - comrade V. Gueva. Comrade Pencho Kubadinski and Comrade Dimitar Stanishev welcomed the delegation and held discussions with all three leaders.

Original Language:

Bulgarian

Contents:

Original Scan

(10)

И Н Ф О Р М А Ц И Я

за посещенията на делегацията на Гватемалското
национално революционно единство /ГИРЕ/ в
България

По покана на Националния съвет на Отечествения
фронт от 29 юни до 8 юли 1985 година на посещение в нашата
страна беше делегация на Гватемалското национално революционно
единство /ГИРЕ/, нейното главно командване, в състав:
команданте Роландо Моран ^[Роландо Моран де Леон] – главнокомандуващ партизанската
армия на бедните ^{EGP} /ПАР/, команданте Гаспар Илом ^[Родриго Истомас] – главно-
командуващ организацията на въоръжения народ ^{DRPA} /ОВН/ и
команданте Павло Монсанто ^[Хорхе Сото Гарсиа] – главнокомандуващ въстаническите
въоръжени сили ^{FAR} /БВС/. Заедно с тях бяха и съпругите на
Роландо Моран – Ана Мария и на Павло Монсанто – капитан
Мария.

Делегацията води разговори с делегация на Нацио-
налния съвет на Отечествения фронт начело с другаря Пенчо
Кубадински и бе приета от секретаря на ЦК на БКП другаря Ди-
митър Станишев. Съпругите имаха разговор със зам.председател-
ката на Движението на българските жени другарката Б.Груева.
По време на престоя си в страната делегацията посети Пернишки,
Беликотърновски, Русенски и Варненски окръзи, където се
запозна с историческото минало на българския народ, с неговите
борби за национално и социално освобождение, строителството
на социализма и изграждане и укрепване на морално-политичес-
кото единство на нашия народ. Към всичко, което им беше
показано и разказано проявяваха подчертан интерес и внимание.

Поради това, че и тримата се считат за ръководители с еднакви права и задължения, на основните срещи и тримата се изказваха, като засягаха различни страни от развитието на военно-политическото положение в страната и на въоръжената борба, на тяхното виждане за обединяване на революционните сили в страната за борба против местната реакция и американския империализъм.

Роландо Моран посочи, че жестокото нахлуване на американския империализъм против току-що зараждащата се демокрация на националната буржоазия в Гватемала трябвало да породи дълбоката реакция сред гватемалския народ. След години на терор от страна на правителството и военната хунта народът се осъзнал и тръгнал на въоръжена борба. В 1949 г. е била създадена и комунистическата партия. ГММ е работила в извънредно трудни условия, не е имала време и достатъчно зряло ръководство, за да анализира обстановката, да приеме пътя и да възглави въоръжената борба. Народът не можел да понася подтисничеството, грабежа и безправията, отделни слоеве започват борба, но партията не я възглавява. Така се създали въоръжените организации, в които участвуват комунистически дейци като отделни личности или като отделни групи.

Те, тримата командианти, са били дейци и са имали организационна връзка с ГММ. Но в ГММ преобладавали пасивни хора, които се колебаели и не вземали курс на въоръжена борба. Поради това въоръжената борба не започнала организирано и под ръководството на партията, а се развива стихийно и през 1950 г. се възглавява от млади офицери на армията, към които се присъединява населението. Започнала въоръжена борба без естествения си ръководител - ГММ, която го подкрепя, но не се включва активно.

През 1963 г. се прави опит за създаване на коалиция с младите офицери, въстаническите въоръжени сили и партизанската армия на бедните. Силите на младите офицери са били разбити, сред тях прониква троцкизма, а другите са били изолирани. По този начин в Гватемала остават две военнополитически организации, които се създават от комунисти, но партията се отдалечава от тях и те водят борбата сами.

Периодът 1963–1966 година бележи развитие на въоръжената борба. Но реакцията с помощта на американския империализъм започва да прониква в техните редици. През 1966 година реакцията предприема нова маневра – за да отклони народа от въоръжената борба, обещава да проведе свободни избори и да създаде гражданско правителство. За съжаление ГКИ се хваща на тази маневра, ориентира се към избори и изоставя въоръжената борба. Поради това в ГКИ настъпва голяма криза, младежта се разграничава от нея и тя изпуска ръководството на въоръжената борба.

В резултат на това се стига до изграждане на военно-политически организации, опиращи се на марксизма-ленинизма, но отделно от партията. Това са организациите на:

Павло Монсано – той остава в революционните сили, поема тяхното ръководство и на него се дължи тази организация да оцелее, да се разраства и да създаде единия от трите действащи фронта в момента срещу реакцията.

Гаспар Илом продължи борбата и успява да изгради нова военно-политическа организация – тази на въоръжения народ.

Роландо Моран, който създава организация отначало в чужбина, през 1972 година се завръща в страната и възглавява най-силната партизанска армия на бедните. След този период

въоръжената борба се намира в непосредствена връзка с представителите на бедните селяни, градските работници, индианците, на студентите.

През 1978/1979 г. революционните организации започват усилена дейност за обединение. В отговор на това движение за единство реакцията предприе невиджана дотогава кампания за унищожаване на въоръжените сили, като пристъпи към ликвидиране на селата в цели райони, където действуват трите въстанически организации. Не са могли да постигнат единство и революционното движение временно бележи отлив. Годините 1983 и 1984 били много трудни, но в края на 1984 г. отново започва подем на координиране действията на отделните военни организации.

Неотдавна приключили едно заседание, на което направили оценка на обстановката и начертали планове за нови действия. При това засилват връзките с народа и търсят контакт с различни политически сили в страната за съвместна борба против реакцията, против зависимостта на страната от американския империализъм за осъществяване платформата на ГИРЕ за патриотично, демократично, народно и революционно правителство.

Гаспар Шлом разви следните мисли:

При оценката на положението в Гватемала не трябва да се гледа изолирано от цялостното положение в Централна Америка, която е под петата на американския империализъм, решил да унищожат сандиниската революция, да смаже освободителните движения в Салвадор и Гватемала.

Поради натиска ние имяхме известен спад, но Ф.Кастро ни каза да не се плашим от това.

Гватемала играе важна роля в американската стратегия по отношение на Централна Америка, защото е една от страните с най-гъсто население, богати природни ресурси и играе важна роля в района. Поради това в последните години репресиите вземат чудовищни размери, провежда се от армията политика на геноцид, особено в индианските райони. От друга страна реакцията прави опит да създаде някаква привидна политическа демокрация. Това съчетаване на терора с лъжедемокрацията понякога успява да изолира частично революционното движение, но въпреки това властта и армията довели страната до дълбока криза – икономическа, политическа и социална, която обхваща повече от различните слоеве на народа. Затова значително спомогат корупцията в държавния апарат и бързото разбогатяване на някои среди. Освен другото това дава отражение и довежда до разслоение сред армията, администрацията и буржоазията. Характерът на противоречията между армията и господстващата класа се обяснява по следния начин: господстващата класа обвинява армията в това, че не е в състояние да унищожи партизанското движение. От своя страна армията обвинява господстващата класа в това, че тя създава социални условия за разрастване на партизанското движение. Следователно това разединение в управляващата върхушка засилва експлозивната обстановка в страната и реакцията се опитва да намери някакво решение. През 1984 година армията издига лозунга за унищожаване на революционното движение, но то не стана. Нещо повече – засили се процесът на сплотяване на революционните сили, в резултат на което се организират две важни операции с координирани действията на трите фронта, както и успешното координиране на останалите действия.

Правителството възнамерява да проведе избори. Те ще се проведат. Трите организации не са в състояние да провалят изборите с въоръжените си сили, но ще засилват въоръжената борба през следващите месеци, за да могат да направят достояние на целия народ приетия манифест за борба и да попречат за създаване на нов режим.

Тяхната задача сега била да усъвършенствуват програмата на ГИРЕ, за да може около тази програма да се обединят прогресивните слоеве, в това число и от буржоазията и религиозните среди, които в Латинска Америка играят определена роля.

Павло Новсанта сподели следното:

Преди всичко революционното движение е било винаги тясно свързано с масите – селяни, работници, индианци /70% от населението са индианци/ и с 22 диалекта/, студенти, учители и др. Това е позволявало на революционното движение на различните етапи да постига известни успехи. Въоръжената и политическа борба в Гватемала има остър характер. Тази жестока конфронтация е породена не от революционното движение, а от действията на армията, която се свързва с финансовата олигархия. Най-големия страх за олигархията е това, че масите са с революционните организации, независимо от грешките, които са допускани. Защото в Гватемала, ако те издигнат за обикновен профсъюзен деец, значи предварително да си осъден на смърт. Всеки обикновен протест се счита за комунистическа дейност и се предприемат репресии. Министерството на външните работи заявило, че в Гватемала няма политически затворници – и то е истина, тъй като всеки политически противник на властта бива ликвидиран.

Като анализирали сегашното политическо положение, трите организационни вихляли, че политическата маневра на буржоазията с предстоящите избори ще доведе до някои масови прояви. Поради това следва да се поеме организацията на тези акции чрез профсъюзните организации за защита на непосредствените интереси, чрез създаване на полулегални комитети, които да издигат политически цели и по този начин да се свързват с народа. Поради това те си поставяли три задачи: да спечелят народа за революцията, да неутрализират онези, които не са вражески настроени и да разоръжат онези, които биха могли. Не виждали възможност за развитие на революционното движение без връзки с широките маси.

Гватемалската комунистическа партия изживяваше кризи и тя е разединена. Едната част, начело със Санчес, е за включване във въоръжената борба, а другите се надяват за успех по пътя на демократичните действия.

В този процес ГИРЕ поискало от Гватемалската партия на труда да навлезе във въоръжената борба и оказали важна помощ на Фракцията на Санчес за създаване на въоръжена сила, но нейните кадри се указали посредствени и много от хората били избити.

През 1982 година било предложено на другата част от партията, начело с Гонсалес, да се включи в революционен процес и това предложение било направено публично, чрез декларация на ГИРЕ. Партията отговорила също публично, приела предложението по настояване на Гонсалес, но на практика не навлязла във въоръжената борба.

През 1983 година положението в партията било много тежко. Ръководството на ГИРЕ се събрало с двамата ръководители на партията – Санчес и Гонсалес, и поставили

въпроса партията да се обедини, за да се включи в борбата. И на тази среща отговорили положително, но с течение на времето се видяло, че продължават да дискутират по формите и начините на борба. Някои подхвърлили въпроса за провеждане на V конгрес, на който да се постигне единството. Споровете продължили и през 1983 година. Санчес имал големи трудности.

Провежда се нова дискусия, при което се поставя въпрос за разпускане на създадените отряди и така се стига до 4.І.1984 година, откогато фактически трите въоръжени организации действуват самостоятелно, откъснато от партията.

Според ГИРЕ сега в партията има пет групи: Гонсалес, Марио Санчес, групата "6 януари", групата "Аламос" и ултрадясната "Военна комисия на партията".

И тримата командианти се изказаха с голяма загриженост и болка затова, че те самите са комунисти, дейци на ГИТ, но че партията в момента е в такова състояние, че на дело не допринася за още по-голямото сплотяване на трите организации, които продължават да водят борба в ГИРЕ. Тъй като предстои посещение на Санчес и Гонсалес в някои социалистически страни и в България, те се надяват, че ще се окаже помощ за укрепване единството на партията и на въоръжената борба като гаранция за единството на народа в борбата против местната реакция и американския империализъм.

В края на посещението си те отправиха следните искания към Националния съвет на Отечествения фронт и нашата страна:

а/ да им се предоставят девет групови пътувания годишно в три делегации за осъществяване на 15-20-дневни обиколки из страната за запознаване с опита по изграждането и развитието на Отечествения фронт за другари от Националното им ръководство или кадри изпълняващи важни задачи;

б/ заплащане на десет самолетни билета Хаваиа-Ханой за техни другари, които в края на август ще пътуват за участие в специален курс във Виетнам;

в/ потвърждаване на шест стипендии за обучение в АОНСУ; да им се отпусне и същата бройка стипендии за университетите в страната за специалности, които ще бъдат уточнени допълнително.

На прощалния обяд свои впечатления изказаха тримата команданти и придружаващите ги жени. Те изразиха своето задоволство от възможността да посетят нашата страна и да се запознаят с борбите на българския народ за национално и социално освобождение и че свято се пази паметта на героите. Били са силно впечатлени от въоръжената борба срещу фашизма, благодарение на срещата с участника в Балванската битка Милка Чалаузова. Изводът им беше, че БКП е успяла на различните етапи от развитието на страната, да сплотява прогресивните и демокративни сили в народни и единни фронтове и по-специално Отечествения фронт, да победи и да изгради новото общество. По този повод още по време на пътуването из страната и на обидя подчертаваха, че посещението им е било една школа и изразиха желанието техни кадри да посетят нашата страна, да се запознаят с опита и да видят как се изгражда новото общество.

Считаме, че посещението на делегацията беше резултатно, че те напуснаха нашата страна с по-голям заряд, с по-голяма увереност във водената от тях борба и окончателната победа.

11.VII.1985 г.

ОТДЕЛ "МЕЖДУНАРОДНИ ВРЪЗКИ"